

Møte i Omsetningsrådet

mandag 14 september 2026, 17:15 - 18:00

Kronen Gaard Hotell, Sandnes

Deltakere

Rådsmedlemmer

Björg Tørresdal, Ann Lisbet Brathaug, Bjørn Ole Juul-Hansen, Gaute Lenvik, Jens Lippestad, Vidar Olsen, Rolf Øyvind Thune, Tor Jacob Solberg, Johan Narum, Bjørn Gimming

Fraværende: Anne Berit Aker Hansen

Landbruksdirektoratet

Mari Vengnes, Haavard Elstrand, Knut Berg, Hege Heiberg, Ida Louise Bjønness, Kari Helen Telfer, Hans Peder Hvide Bang, Jannicke Jensen Myhre, Sander Mardal, Ellen Karin Solevåg

Møteprotokoll

61/26

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Beskrivelse

Saksdokumentene er gjort tilgjengelig i styreportalen Admincontrol.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

62/26

Orientering om protokoll fra forrige møte

Beskrivelse

Protokollen fra møtet 20. august 2026 er elektronisk signert av samtlige møtedeltakere i rådet.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet tar signert protokoll fra møtet 20. august 2026 til orientering.

 Protokoll_Møte i Omsetningsrådet_200826.pdf

63/26

Orientering om markedssituasjonen

Beskrivelse

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

• Korn	Jens Lippestad
• Kjøtt og egg	Johan Narum
• Melk	Rolf Øyvind Thune

Presentasjonene er lagt ut i styreportalen Admincontrol.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

64/26

Alle - Møteplan for Omsetningsrådet 1. halvår 2027

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet foreslår datoer for Omsetningsrådets møter i første halvår 2027.

Forslag til vedtak

Følgende møtedatoer fastsettes for Omsetningsrådet 1. halvår 2027:

Tirsdag 9. februar 2027

Torsdag 11. mars 2027

Onsdag 21. april 2027

Onsdag 19. mai 2027

Tirsdag 22. juni 2027

Digitale møter starter kl. 08:30 og fysiske møter starter kl. 10:00.

Møtebehandling

Møtedatoene ble diskutert, og det kom forslag til alternative datoer. Møtet 9. februar 2027 gjennomføres kl. 10 uavhengig av om det gjennomføres fysisk eller digitalt.

Med dette ble saken enstemmig vedtatt.

Vedtak

Følgende møtedatoer fastsettes for Omsetningsrådet 1. halvår 2027:

Tirsdag 9. februar 2027 kl. 10:00

Mandag 8. mars 2027

Torsdag 22. april 2027

Onsdag 19. mai 2027

Tirsdag 22. juni 2027

Digitale møter starter kl. 08:30 og fysiske møter starter kl. 10:00.

 Sak 064-26 - Innstilling - Alle – Møteplan for Omsetningsrådet 1. halvår 2027.pdf

65/26

Egg, kjøtt og melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2027

Beskrivelse

Tine SA og Nortura SA foreslår satser for prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter, melkeprodukter og kjøttprodukter til spesialmarkeder i 2027.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet vedtar følgende endringsforskrift:

«Forskrift om endring i forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder

Fastsatt av Omsetningsrådet 14. september 2026 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

I forskrift 22. juni 2020 nr. 1400 om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder gjøres følgende endringer:

§ 6 sjette ledd skal lyde:

Omsetningsrådet fastsetter satsene forskuddsvis en gang per år med grunnlag i satsene foreslått i henhold til første ledd. Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i perioden 1. januar 2027 — 31. desember 2027 skal være som følger:

Egg	kr	3,00	per kg
Eggprodukter	kr	0,00	per kg
Naturell yoghurt	kr	0,00	per kg
Hvitost	kr	33,00	per kg
Smør	kr	0,00	per kg
Svin indrefilet	kr	0,00	per kg
Svin ytrefilet	kr	0,00	per kg
Svin nakke m/bein	kr	0,00	per kg
Svin nakke u/bein	kr	0,00	per kg
Svin kam u/bein	kr	0,00	per kg
Svin koteletter	kr	0,00	per kg
Svin 23%	kr	0,00	per kg
Lam lår m/bein	kr	0,00	per kg
Lam lår u/bein	kr	0,00	per kg
Lam bog m/bein	kr	0,00	per kg
Lam bog u/bein	kr	0,00	per kg
Sau grytekjøtt m/bein	kr	0,00	per kg
Sau grytekjøtt u/bein	kr	0,00	per kg
Sau indrefilet	kr	0,00	per kg
Sau ytrefilet	kr	0,00	per kg
Sau 25%	kr	0,00	per kg
Storfe mørbrad	kr	0,00	per kg
Storfe 5%	kr	0,00	per kg
Storfe 14%	kr	0,00	per kg

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2027.»

 Sak 065-26 - Innstilling - Egg, kjøtt og melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2027.pdf

 Sak 065-26 - Vedlegg 1 - Norturas forslag satser egg spesialmarkeder 2027.pdf

 Sak 065-26 - Vedlegg 2 - Norturas forslag satser kjøtt spesialmarkeder 2027.pdf

 Sak 065-26 - Vedlegg 3 - Tines forslag satser melk spesialmarkeder 2027.pdf

66/26

Kjøtt - Klage på vedtak om betaling av omsetningsavgift på leieslakt i 2024

Møtebehandling

Leder Bjørg Tørresdal beslutter å trekke saken.

67/26

Alle - Høring av forslag til endringer av rammeforskriften

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet ber Omsetningsrådet ta høringen til orientering. Hvert medlem skal selv ta stilling til om de vil inngi høringssvar i tråd med praksis i slike saker.

Møtebehandling

Sekretariatet informerte om at høringsfristen er utsatt til 1. desember 2026.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet tar høringen av endringer av rammeforskriften til orientering. Det er opp til rådets enkelte medlemmer å sende inn høringssvar i høringen.

 Sak 067-26 Høring forslag til endringer av rammeforskriften.pdf

68/26

Alle - Vurdering av målsatt størrelse på Omsetningsrådets ulike fond

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet vurderer hvor stor fondsreserve de ulike sektorene burde ha.

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet slutter seg til vurderingene og konklusjonene i saksinnstillingen angående størrelse for de sektorvise fondene.

Møtebehandling

Gaute Lenvik foreslo at Omsetningsrådet tar vurderingene og konklusjonene i saksinnstillingen til etterretning. Med dette ble saken enstemmig vedtatt.

Vedtak

Omsetningsrådet tar vurderingene og konklusjonene i saksinnstillingen angående størrelse for de sektorvise fondene til etterretning.

 Sak 068-26 - Innstilling - Vurdering av målsatt størrelse på Omsetningsrådets ulike fond.pdf

Saksnr.: 064/26	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.09.2026	Tittel: Alle – Møteplan for Omsetningsrådet 1. halvår 2027	Saksnr.: 26/45887 - 1

Beskrivelse

I tabellen under foreslås møtedatoer for Omsetningsrådet for første halvår 2027.

Dato	Aktuelle saker
Tirsdag 9. februar	Eventuelle saker
Torsdag 11. mars	Eventuelle saker
Onsdag 21. april	Regnskap for 2026 for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse m.m.
Onsdag 19. mai	Regnskap og årsmelding 2026
Tirsdag 22. juni	Satser for reguleringslagring for egg og kjøtt 1. halvår 2027, eventuelle endringer i satser for omsetningsavgift 2. halvår 2027, maksimalsats omsetningsavgift korn 2027/2028, satser for priskompensasjon ved skilling av egg 2. halvår 2027 m.m.

Sekretariatet vurderer i samarbeid med leder om møtene gjennomføres fysisk eller digitalt når vi har oversikt over hvilke saker som skal behandles. I sak 67/25 av 18. september 2025 var det enighet i rådet om at digitale møter skal ha møtestart kl. 08:30, mens fysiske møter skal ha møtestart kl. 10:00. Juni-møtet settes opp som et fysisk møte med møtestart kl. 10:00.

Fysiske møter holdes i lokalene til Landbruksdirektoratet.

Følgende helligdager/ferieperioder er forsøkt unngått:

- Vinterferie uke 8 og 9, mandag 22. februar — fredag 5. mars
- Påskeuken, mandag 22. mars — mandag 29. mars
- Arbeidernes dag, lørdag 1. mai
- Kristi himmelfartsdag, torsdag 6. mai
- Norges nasjonaldag og andre pinsedag, mandag 17. mai

De foreslåtte datoene er også sjekket mot aktivitetsskalenderen til Norsk Landbrukssamvirke.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Følgende møtedatoer fastsettes for Omsetningsrådet 1. halvår 2027:

Tirsdag 9. februar 2027

Torsdag 11. mars 2027

Onsdag 21. april 2027

Onsdag 19. mai 2027

Tirsdag 22. juni 2027

Digitale møter starter kl. 08:30 og fysiske møter starter kl. 10:00.

Foreløpig

Saksnr.: 065/26	Sektor: Egg, kjøtt og melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.09.2026	Tittel: Egg, kjøtt og melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2027	Saksnr.: 26/41779 - 6

Beskrivelse

Saken gjelder fastsettelse av satser for prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter, melkeprodukter og kjøttprodukter til spesialmarkeder for 2027.

Satsene, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets representanter som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 14. september 2026, jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av satser i Omsetningsrådet.

Tine SA foreslår i brev av 22. august 2025 at satsene for prisnedskrivning av melkeprodukter til spesialmarkeder for 2026 settes til kr 0,00 per kg for naturell yoghurt, kr 33,00 per kg for hvitost og kr 0,00 per kg for smør. Satsene er tilsvarende de som ble vedtatt for 2026, med unntak av naturell yoghurt hvor Tine SA foreslår å sette satsen til null.

Nortura SA foreslår i brev av 25. august 2026 at sats for priskompensasjon for egg og eggprodukter til spesialmarkeder i 2027 settes til kr 3,00 per kg for egg og kr 0,00 per kg for eggprodukter. Dette er samme satser som gjelder for 2026.

Nortura SA foreslår i brev av 25. august 2026 at alle satser for kjøttprodukter settes til kr 0,00 kroner. Utover normale sesongvariasjoner forventer ikke Nortura overskudd for noen av kjøttslagene, og de ser det derfor ikke hensiktsmessig å bruke omsetningsavgift til spesialmarkeder i 2027.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslagene fra Tine SA og Nortura SA.

Hjemmel

Lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 11 første ledd

Forskrift 22. juni 2020 nr. 1400 om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder § 6

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura SA datert 25. august 2026 (egg)
Brev fra Nortura SA datert 25. august 2026 (kjøtt)
Brev fra Tine SA datert 25. august 2026

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet vedtar følgende endringsforskrift:

«Forskrift om endring i forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder

Fastsett av Omsetningsrådet 14. september 2026 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

I forskrift 22. juni 2020 nr. 1400 om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder gjøres følgende endringer:

§ 6 sjette ledd skal lyde:

Omsetningsrådet fastsetter satsene forskuddsvis en gang per år med grunnlag i satsene foreslått i henhold til første ledd. Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i perioden 1. januar 2027 — 31. desember 2027 skal være som følger:

Egg	kr	3,00	per kg
Eggprodukter	kr	0,00	per kg
Naturell yoghurt	kr	0,00	per kg
Hvitost	kr	33,00	per kg
Smør	kr	0,00	per kg
Svin indrefilet	kr	0,00	per kg
Svin ytrefilet	kr	0,00	per kg
Svin nakke m/bein	kr	0,00	per kg
Svin nakke u/bein	kr	0,00	per kg
Svin kam u/bein	kr	0,00	per kg
Svin koteletter	kr	0,00	per kg
Svin 23%	kr	0,00	per kg
Lam lår m/bein	kr	0,00	per kg
Lam lår u/bein	kr	0,00	per kg
Lam bog m/bein	kr	0,00	per kg
Lam bog u/bein	kr	0,00	per kg
Sau grytekjøtt m/bein	kr	0,00	per kg
Sau grytekjøtt u/bein	kr	0,00	per kg
Sau indrefilet	kr	0,00	per kg
Sau ytrefilet	kr	0,00	per kg
Sau 25%	kr	0,00	per kg
Storfe mørbrad	kr	0,00	per kg
Storfe 5%	kr	0,00	per kg
Storfe 14%	kr	0,00	per kg

Endringene trer i kraft 1. januar 2027.»

Foreløpig

Egg, kjøtt og melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2027

Tine SA og Nortura SA har foreslått satser for prisnedskrivning ved salg av henholdsvis melkeprodukter og egg/eggprodukter/kjøttprodukter til spesialmarkeder i 2027.

Etter § 7 i forskriften skal prognoser for salg til spesialmarkeder kommende år foreligge 1. september året før for deltakelse i ordningen. Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet har sammenstilt prognosene.

Satsene, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets representanter som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 14. september 2026, jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av satser i Omsetningsrådet.

Forslag til satser for melkeprodukter

Omfanget av prisnedskrivning av melkeprodukter

De totale kostnadene til prisnedskrivning til spesialmarkeder utgjorde i 2025 6 009 921 kroner. Det ble utbetalt prisnedskrivning av et salg på totalt 241 649 kg. Kvantaene fordelte seg slik:

Fordeling av prisnedskrivning på produkter i 2025

Produktgruppe	Mengde (kg)	Kostnad
Yoghurt	23 935	131 643
Ost	217 714	5 878 278
Total	241 649	6 009 921

Sammenlignet med 2024 økte total prisnedskrivning med omtrent 1,4 mill. kroner. Salget totalt er økt med rundt 57 000 kg. Økningen skyldes en økning i salg av både hvitost og yoghurt. Informasjon om salg til spesialmarkeder for 2026 vil først foreligge våren 2027, etter at oppgavene for 2026 er sendt inn.

De siste fem årene har kostnadene til prisnedskrivning av melkeprodukter til spesialmarkeder vært som vist i tabellen under:

Prisnedskrivning av melkeprodukter til spesialmarkeder fra 2021 til 2025

År	Kostnad (mill. kr)
2021	5,43
2022	5,10
2023	4,71
2024	4,61
2025	6,01

Markedsregulators forslag til satser for melkeprodukter

I brev datert 25. august 2026 kommer Tine SA med forslag til nye satser for 2027.

I forslaget til satser for 2027 har Tine SA vurdert prisutviklingen i det norske markedet sammenlignet med internasjonale prisøkninger.

Oppsummert, Tine SA vurderer at det internasjonale prisnivået i 2027 er uvisst. Foreløpig forventes prisene på smør og hvitost å bli lave fremover, mens yoghurtprisene muligens vil ha en liten prisvekst.

Tine SA skriver videre at prisendringene i 2026 tilsier at det, isolert sett, er grunnlag for å øke satsene i alle gruppene. På bakgrunn av usikkerheten i de internasjonale prisene, mener Norsk melkeråvare at det er nødvendig å se utviklingen i internasjonale priser og volumet over en lengre periode. I tillegg er det vesentlig at bruk av omsetningsmidler har en volumeffekt.

Tilskuddet til smaksatt yoghurt ble fjernet i 2021, og yoghurtvolumet som selges med tilskudd er derfor svært lavt. Salget av smaksatt yoghurt til aktuell kundegruppe er opprettholdt i perioden som har gått, og Tine SA mener derfor at tilskuddet til naturell yoghurt bør fjernes.

For både ost og hvitost har EU-prisene svingt over tid. Begge lå relativt høyt på pris i 2025, men prisene sank i løpet av høsten. Hittil i år har EU-prisene vært lavere enn på flere år. Tine SA foreslår å opprettholde satsen til ost på gjeldende nivå, som er 33 kr per kg.

Prisen på norsk smør har i lang tid vært lavere enn prisene på smør i EU, og det har ikke vært tilskudd på smør. Tilskuddet til smør henger imidlertid sammen med forventet overskudd eller underskudd av fløte med balanse i tilbud og etterspørsel av proteindelen i melka.

Det forventes et lite, men håndterbart, underskudd av fløte i 2027. Det forventes et tilsvarende overskudd i 2026. Lager i resten av 2026 og i 2027 forventes å være innenfor rammene som tilsier at det ikke oppstår rulleringsutfordringer.

På bakgrunn av dette foreslår Tine SA følgende satser for 2027:

Yoghurt, naturell	kr 0,00 per kg
Hvitost, alle typer	kr 33,00 per kg
Smør, alle typer	kr 0,00 per kg

Forslag til satser for egg og eggprodukter

Omfanget av prisedskriving av egg og eggprodukter

Mengden egg som har gått til spesialmarkeder de siste fem årene har variert fra ca. 400 til nærmere 650 tonn per år. Prisedskriving til spesialmarkeder har aldri vært benyttet for eggprodukter, så mengden gjelder bare hele egg. Den totale kostnaden for prisedskriving av egg til spesialmarkeder har variert fra 1,0 til 2,0 mill. kroner de siste seks årene. Kvantaene og kostnadene er fordelt slik per år:

Prisedskriving av egg til spesialmarkeder fra 2020 til 2025

År	Mengde (kg)	Kostnad (mill. kr)
2020	447 541	1,00
2021	614 395	1,84
2022	649 700	1,95
2023	501 354	1,50
2024	533 244	1,60
2025	528 929	1,59

Markedsregulators forslag til satser for egg og eggprodukter

I brev datert 25. august 2026 kommer Nortura med forslag til satser for 2027.

Før forskriften trådte i kraft 1. januar 2021, ble satsen for egg til spesialmarkeder fastsatt av Nortura forskuddsvis minst hvert kvartal og kun ut fra en beregnet prisdifferanse. I tidligere retningslinjer for markedsregulering av egg, § 2-3 Spesialmarkeder stod det følgende: «Ved salg av skallegg godtgjøres differansen mellom varens engrospris og en beregnet pris fastsatt av Landbruksdirektoratet på bakgrunn av verdensmarkedspriser. Denne beregnede prisen blir fastsatt fire ganger årlig.» Satsen ble derfor beregnet både ved nye internasjonale priser og ved endringer i engrospris.

Norsk engrospris på egg endres ganske sjelden, men eggprisen endres relativt ofte og til dels mye i verdensmarkedet. Det medførte hyppige (minst hvert kvartal) og ganske betydelige endringer av eggsatsen:

	2018	2019	2020
1. kvartal	0,00	1,38	1,75
2. kvartal	0,00	2,06	0,00
3. kvartal	5,86	3,30	1,22
4. kvartal	4,53	3,11	3,96

Fra 2021 til og med 2026 har satsene vært stabile:

Egg kr 3,00 per kg

Eggprodukter kr 0,00 per kg

Formålet med ordningen er etter § 1 i forskriften; «Formålet med tiltaket etter denne forskriften er å øke omsetningen av egg, melk og kjøtt, og å bedre markedsbalansen ved tilbudsoverskudd.» Nortura sier at det for egg er et behov for at salgskanalen spesialmarkeder opprettholdes med samme mengde som i dag for å unngå at det blir et markedsoverskudd. Nortura mener derfor at det bør legges opp til at salg av egg til spesialmarkeder videreføres med om lag samme betingelser.

Etter forskriften skal satsen ses sammen med salgspris. Salgsprisen i dette markedet må imidlertid tilpasse seg importpriser, skriver Nortura. Ved årlig forskuddsfastsettelse av sats er det nødvendig å ta noe høyde for internasjonale prissvingninger som kan komme i perioden.

Prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder har ikke vært benyttet for eggprodukter. Nortura skriver at slik det er definert i markedsreguleringen er dette industriprodukter, som ikke selges til spesialmarkeder. Nortura mener det er riktig å videreføre praktiseringen av nullsats. Markedsreguleringen bør dessuten i utgangspunktet omfatte hele eggproduksjonen slik den kommer fra produsenten, og ekstra stimulering til salg av enkelte skilleprodukter isolert vil kunne forstyrre balansen. For 2027 finner Nortura det ikke riktig å bruke midler på prisnedskriving av eggprodukter i spesialmarkeder.

Nortura mener det er viktig å legge en langsiktig vurdering til grunn for salg av egg til spesialmarkeder. Nortura foreslår derfor at satsen må videreføres for å sikre dette markedet for norske egg, men de mener det ikke vil være rett å benytte nødvendigvis store midler over markedsreguleringen.

Nortura prognoserer med et overskudd på rundt 2 000 tonn egg for de kommende 12 månedene. Målt mot euroen har det vært en relativt flat valutakursutvikling de siste 12 månedene og kronen er i dag litt sterkere enn den var for et år siden. Prisveksten for egg har

vært høyere i Norge enn i EU det siste året.

Nortura foreslår at sats for priskompensasjon for egg og eggprodukter til spesialmarkeder i 2027 settes til:

Egg kr 3,00 per kg

Eggprodukter kr 0,00 per kg

Forslag til satser for kjøttprodukter

Omfanget av prisnedskriving av kjøttprodukter

2025 var første året prisnedskriving ved salg av kjøttprodukter til spesialmarkeder ble benyttet. Det var også første året ordningen var åpen for alle aktører, etter vedtak i Omsetningsrådet 7. november 2024. Det ble gitt prisnedskriving for kjøttprodukter av storfe og sau til en kostnad på 1,1 mill. kroner. I 2026 er det kun mulig å få prisnedskriving for kjøttprodukter av sau. Prognosene for året tilsier en prisnedskriving på 1,7 mill. kroner.

Markedsregulators forslag til satser for kjøttprodukter

Nortura har levert forslag til satser for prisnedskriving ved salg av kjøttprodukter til spesialmarkeder i 2027.

Nortura forventer ikke tilbudsoverskudd og innfrysing utover det som er normalt som følge av sesongvariasjon i 2027. De ser det derfor ikke hensiktsmessig å benytte omsetningsavgift til prisnedskriving ved salg til spesialmarkeder.

Nortura foreslår derfor at alle satser for storfe, svin, lam og sau fastsettes til kr 0,00 per kg.

Markedsregulators forslag til satser for kjøtt for 2027 følger i tabellen nedenfor, med satsene for 2026 i parentes.

Markedsregulators forslag til satser for kjøttprodukter i 2027

Svin indrefilet	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin ytrefilet	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin nakke m/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin nakke u/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin kam u/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin koteletter	kr	0,00 (0,00)	per kg
Svin 23%	kr	0,00 (0,00)	per kg
Lam lår m/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Lam lår u/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Lam bog m/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Lam bog u/bein	kr	0,00 (0,00)	per kg
Sau grytekjøtt m/bein	kr	0,00 (35,00)	per kg
Sau grytekjøtt u/bein	kr	0,00 (55,00)	per kg
Sau indrefilet	kr	0,00 (85,00)	per kg

Sau ytrefilet	kr	0,00 (75,00)	per kg
Sau 25%	kr	0,00 (40,00)	per kg
Storfe mørbrad	kr	0,00 (0,00)	per kg
Storfe 5%	kr	0,00 (0,00)	per kg
Storfe 14%	kr	0,00 (0,00)	per kg

Landbruksdirektoratets vurdering

Vurdering av satser for melkeprodukter

I 2007 gav arbeidsutvalget i Omsetningsrådet uttrykk for at det ikke burde være en økning i satsene for prisnedskriving på meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder. Dette innebar at satsene skulle forbli stabile eller reduseres. Etter flere år med uendrede satser ble imidlertid satsene for yoghurt, hvitost og smør økt i 2016. Satsene for 2017 og 2018 forble uendret sammenlignet med 2016. I 2019 ble satsen for prisnedskriving av smør redusert til null, mens satsene for yoghurt og hvitost forble uendret på samme nivå. I 2024 ble satsen for hvitost økt med to kroner kg.

Prisene på meieriprodukter har de siste to årene vært mer ustabile enn tidligere år, både nasjonalt og internasjonalt. Ettersom satsene for spesialmarkeder settes langt frem i tid, er det utfordrende å prognosere hva salgsprisen kommer til å bli og dermed hva som er en nødvendig prisnedskriving for å kunne selge til dette markedet.

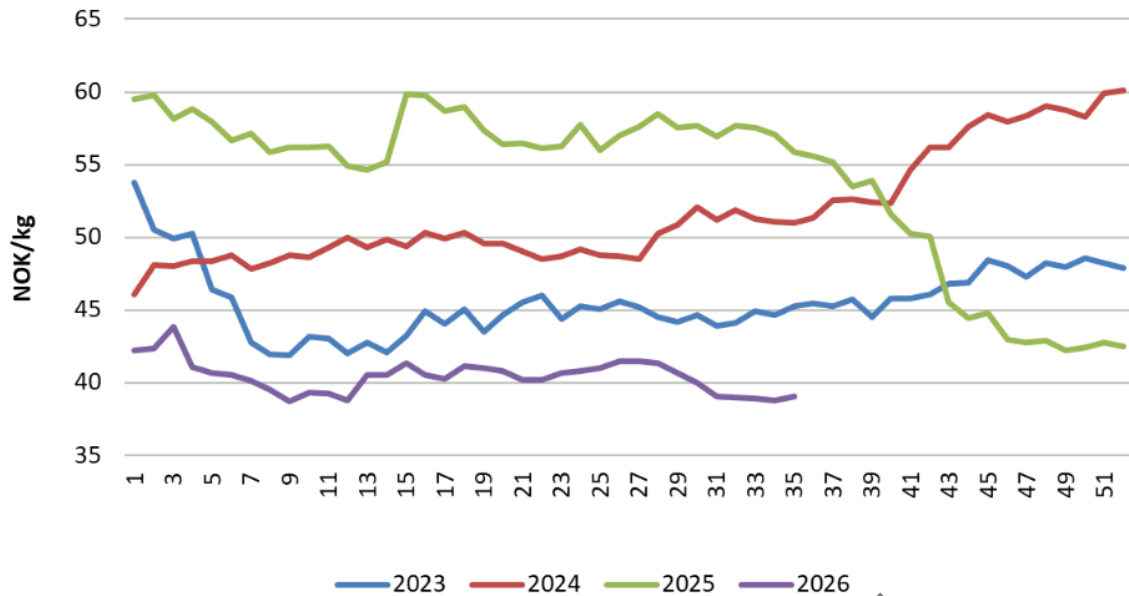
Vurdering av satser for enkeltprodukter av melk

Ost

Satsen for hvitost ble for 2024 økt til kr 27,00 per kg, mens den ved forrige satsfastsettelse ble vedtatt økt til kr 33,00 per kg. Tine forslår å opprettholde dagens sats.

Det internasjonale prisnivået var høyt i starten av 2025. Mot slutten av 2025 og hittil i 2026 har prisen gått noe ned. En redusert PGE og økt tilskudd i prisutjevningsordningen har ført til en noe redusert norsk pris i 2026 sammenlignet med 2025. Dagens tollavgift på revet ost er på kr 28,24 per kg, likt som ved forrige satsfastsettelse til spesialmarkeder.

Landbruksdirektoratet vurderer at prisdifferansen mellom gouda fra EU og norsk gouda er høyere enn foreslått sats, og innstiller i tråd med Tine SAs forslag.

Engrospris på gouda fra Tyskland. Kilde: www.milchland.de

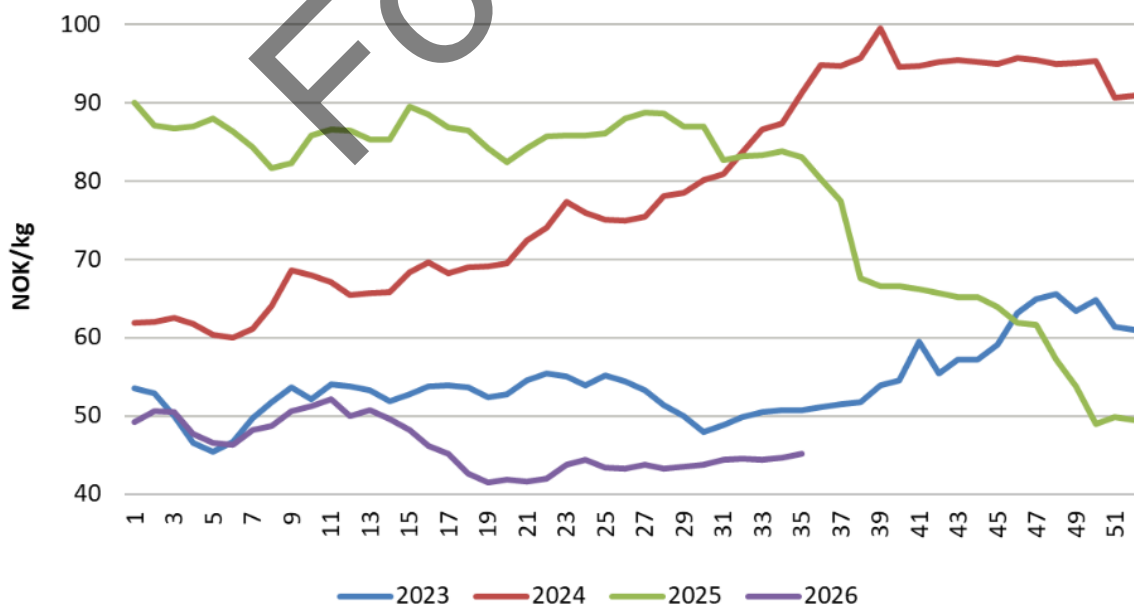
Landbruksdirektoratet vurderer at prisdifferansen mellom gouda fra EU og norsk gouda er høyere enn foreslått sats, og innstiller derfor i tråd med Tine SAs forslag.

Smør

Tine foreslår at satsen videreføres i 2026. Satsen ble satt til null i 2019 og har deretter vært uforandret.

Prisveksten på smør i EU har vært høy de siste årene sammenlignet med den norske prisen, men har blitt redusert siden 2. halvår 2025. Figuren under viser at smørprisen internasjonalt har blitt redusert fra slutten av 2025 frem til i dag.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Engrospris på smør i Tyskland. Kilde: Süddeutsche Butter- und Käseborse. www.butterkaeseboerse.de

Naturell yoghurt

Satsen for naturell yoghurt har vært uendret på kr 5,50 per kg siden 2016. Tine foreslår å sette satsen til null. Satsen for de tidligere årene gjaldt imidlertid for flere typer yoghurt, mens ordningen fra og med 2021 kun gjelder for naturell yoghurt.

Tines begrunnelse for å sette satsen til null er at volumet av yoghurt som selges til spesialmarkeder er svært lavt, og at bruk av omsetningsmidler må ha en volumeffekt. I tillegg viser de til at salget av smaksatt yoghurt er opprettholdt selv om tilskuddet ble fjernet i 2021.

Direktoratet viser til at en skal søke å gjennomføre markedsreguleringen til lavest mulig kostnad. På denne bakgrunn innstiller Landbruksdirektoratet i tråd med Tine SAs innstilling.

Konklusjon meieriprodukter

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet vedtar satser for prisnedskrivning av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder for 2027 i tråd med Tines forslag.

Tabellen under gir en oversikt over satsene fra 2023 og frem til foreslåtte satser for 2027.

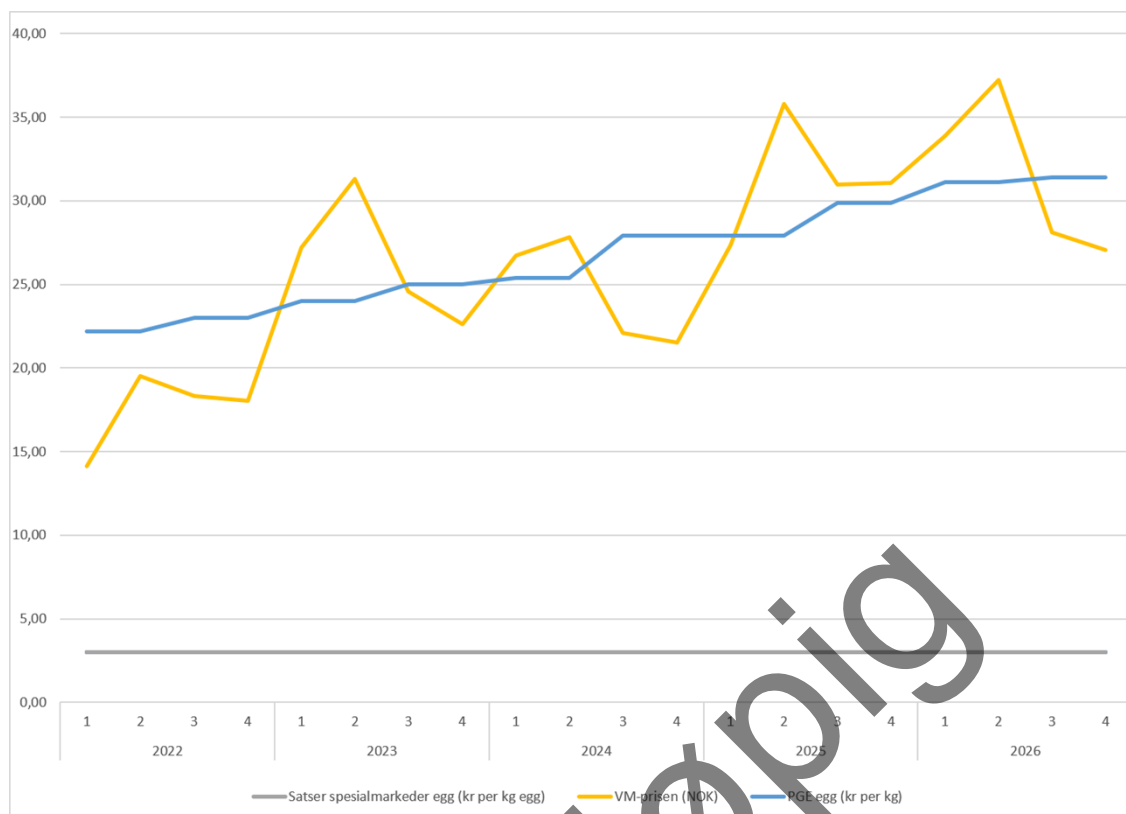
Produkt	2023	2024	2025	2026	2027*
	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg
Naturell yoghurt	5,50	5,50	5,50	5,50	0,00
Hvitost	25,00	27,00	27,00	33,00	33,00
Smør	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*Foreslåtte satser for 2027

Vurdering av satser for egg og eggprodukter

Ordningen for prisnedskrivning av egg og eggprodukter til spesialmarkeder har blitt brukt jevnlig i over to tiår i størrelsesorden fra 300 til 750 tonn egg per år. Med få reguleringstiltak bidrar tiltaket til å sikre en avsetningskanal for egg, som bidrar til at det kan opprettholdes et tilbud om norske egg til konsum gjennom hele året.

Siden 2021 har satsen ligget stabilt på kr 3,00 per kg. Engrosprisen har økt jevnlig siden 2020, men verdensmarkedsprisen har variert stort fra ca. 11 til 37 kroner per kg.

Engrospris, verdensmarkedspris og sats spesialmarkeder egg 2022—2026

Siden satsene for spesialmarkeder settes så langt frem i tid, er det utfordrende å forutsi hva salgsprisen kommer til å bli og dermed hva som er en nødvendig prisnedskrivning for å kunne få solgt egg i dette markedet. Verdensmarkedsprisen for egg har holdt seg høyt siden 2023. Landbruksdirektoratet har beregnet verdensmarkedspris for 2026 for hvert kvartal basert på første uke i kvartalet. For fjerde kvartal er det siste tilgjengelige tall (uke 34) som ligger til grunn. Differansene mellom PGE og verdensmarkedspris er vist i tabellen under:

År	Kvartal	Satser spesialmarkeder egg (kr per kg egg)	VM-prisen (NOK)	PGE egg (kr per kg)	Differansen PGE og VM-pris (kr)
2026	1	3,00	33,91	31,1	-2,81
	2	3,00	37,22	31,1	-6,12
	3	3,00	28,13	31,4	3,27
	4	3,00	27,06	31,4	4,34

Satsene skal ha grunnlag i differansen mellom varens engrospris og salgspris, og ikke lenger verdensmarkedspris. Verdensmarkedsprisen gir likevel en indikasjon på mulig utvikling i salgspris og behov for kompensasjon. Eggprisene internasjonalt økte mye første halvår av 2025, før de snudde fra tredje kvartal 2025. For 2026 var verdensmarkedsprisen på et veldig høyt nivå andre kvartal og ble redusert i andre halvår. De høye prisene har vært relatert til store utfordringer med fugleinflensa globalt og reduksjon i produksjonen i noen land. PGE har økt jevnt de siste årene før prisen flatet noe ut i 2026 med en økning på kr 0,30 per kg fra første til andre halvår av 2026 mot en økning på kr 2,00 per kg for samme periode i fjor.

Landbruksdirektoratet ser at det er store usikkerheter knyttet til effekten av prisutviklingen på egg for 2027 i Norge målt opp mot konkurrerende priser, men har ikke tilstrekkelig grunnlag for å foreslå noe annet enn det Nortura legger frem, som er en videreføring av årets sats på kr 3,00 per kg i 2027.

Prisnedskrivning av eggprodukter til spesialmarkeder har ikke vært benyttet tidligere. Nortura beskriver eggprodukter som et industriprodukt som er vanskelig anvendelig til markedene definerte som spesialmarkeder. Forslaget fra Nortura til sats på eggprodukter er satt til null. For å motta prisnedskrivning må søker sende inn prognose innen 1. september året før. Landbruksdirektoratet har ikke mottatt noen prognoser for eggprodukter for 2027 innen 1. september 2026, men har mottatt prognoser for egg. Det er dermed ingen aktører som kan søke om prisnedskrivning for eggprodukter for 2026, jf. forskriften § 7. Landbruksdirektoratet har ingen innvendinger mot at satsen for eggprodukter er satt til null.

Landbruksdirektoratet anbefaler med dette at Omsetningsrådet vedtar satser for prisnedskrivning av egg og eggprodukter ved salg til spesialmarkeder for 2027 i tråd med Norturas forslag.

Vurdering av satser for kjøttprodukter

Ordningen på kjøtt skiller seg fra de andre sektorene ved at den i større grad skal brukes som et markedsbalanserende tiltak og behovet for satser skal vurderes ut fra markedssituasjonen. Det står følgende om grunnlaget for satsforslaget fra markedsregulator i forskriften § 6 fjerde ledd:

«Forslaget til satser for kjøttprodukter skal ha grunnlag i differansen mellom markedsregulators veiledende industripris for varen og varens salgspris. Markedsregulator skal også vurdere behovet for satser ut fra markedssituasjonen, herunder prognosert reguleringslager.» (vår strek)

På grunn av at markedssituasjonen tilsier at det ikke vil være overskudd av noen av kjøttslagene i 2027, foreslår Nortura at alle satser for kjøttprodukter fastsettes til kr 0,00 per kg.

Markedsreguleringen skal gjennomføres til så lave kostnader som mulig, og i kjøttsektoren skal behovet for satser vurderes ut fra markedssituasjonen. Landbruksdirektoratet legger til grunn at Nortura mener det ikke er behov for dette tiltaket i 2027 og innstiller på forslaget om 0-satser for alle kjøttslag.

Ved innsending av prognoser har det blitt foreslått å utvide ordningen med flere stykningsdeler. Siden Nortura foreslår 0-satser i 2027, er det ikke relevant å åpne for flere stykningsdeler dette året. Omsetningsrådet vedtok også at ordningen skal evalueres etter søknadsbehandlingen for 2027 i møtet 22. juni 2026, sak 51/26. Landbruksdirektoratets vurdering er derfor at en eventuell justering i omfanget av stykningsdeler kan vurderes når ordningen evalueres.

Prognoser for salg til spesialmarkeder i 2027, jf. forskriften § 7

Det forutsettes at de som søker om prisnedskrivning sender inn prognoser for kommende år innen 1. september. På basis av de prognosene Landbruksdirektoratet har mottatt innen fristen anslås et samlet behov på rundt 9,9 mill. kroner til prisnedskrivning av melkeprodukter i 2026, der prognosene omfatter naturell yoghurt og hvitost. For prisnedskrivning av egg og eggprodukter anslås behovet til om lag 1,9 mill. kroner, basert på prognoser for egg. For kjøtt

er det mottatt prognoser for storfe, svin og sau, men gitt at det fastsettes 0-satser for alle produkter blir det ingen kostnader for kjøtt i 2027.

Foreløpig

Saksnr.: 0067/26	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.09.2026	Tittel: Høring forslag til endringer av rammeforskriften	Saksnr.: 26/46053 - 2

Beskrivelse

Landbruks- og matdepartementet har 24. juni 20206 sendt på høring forslag til endringer i forskrift om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer (rammeforskriften).

Forslagene gjelder markedsregulators forsyningsplikt av kjøtt og egg til markedsaktørene i sektoren, inkl. Norturas kommersielle virksomhet. Forslagene gjelder både materielle endringer og forskriftsfesting av gjeldende praksis. Endringsforslagene innebærer i hovedsak nye prinsipper for markedsregulators fordeling av råvare på forsyningsplikten for kjøtt og egg ved underskudd eller forventet underskudd, samt oppheving av gjeldende prioriteringsregler ved fordeling av konsumegg.

Høringen er åpen, og alle som ønsker det kan avgi innspill. Høringsfristen er 2. november 2026.

I tråd med praksis foreslås at Omsetningsrådet tar høringen til orientering. Det er opp til rådets enkelte medlemmer å sende inn høringssvar i høringen.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

- Høringsbrev - Forslag til endringer i forskrift om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer (rammeforskriften) av 24. juni 2026

- Høringsnotat - Forslag til endringer i forskrift om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer (rammeforskriften) av 24.06.2026

Dokumentene kan leses her:

<http://www.regjeringen.no/no/dep/lmd/id3167476>

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet tar høringen av endringer av rammeforskriften til orientering. Det er opp til rådets enkelte medlemmer å sende inn høringssvar i høringen.

Høring forslag til endringer av rammeforskriften

Landbruks- og matdepartementet har 24. juni 2026 sendt på høring forslag til endringer i forskrift om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer (rammeforskriften).

Forslagene gjelder markedsregulators forsyningsplikt av kjøtt og egg til markedsaktørene i sektoren, inkl. Norturas kommersielle virksomhet. Forslagene gjelder både materielle endringer og forskriftsfesting av gjeldende praksis. Endringsforslagene innebærer i hovedsak nye prinsipper for markedsregulators fordeling av råvare på forsyningsplikten for kjøtt og egg ved underskudd eller forventet underskudd, samt oppheving av gjeldende prioriteringsregler ved fordeling av konsumegg.

Høringen er åpen, og alle som ønsker det kan avgi innspill. Høringsfristen er 2. november 2026.

I tråd med praksis foreslås at Omsetningsrådet tar høringen til orientering. Det er opp til rådets enkelte medlemmer å sende inn høringssvar i høringen.

Foreløpig

Saksnr.: 068/26	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.09.2026	Tittel: Vurdering av målsatt størrelse på Omsetningsrådets ulike fond	Saksnr.: 26/34451 - 1

Beskrivelse

I vurderingen av omsetningsavgift for 2026 for egg, kjøtt og fjørfekjøtt, sak 105/25 i rådsmøte 20. desember 2025, påpekte Landbruksdirektoratet at det har gått lang tid siden forrige vurdering av fondsstørrelsene, og at det derfor er på tide med en ny gjennomgang.

Landbruksdirektoratet legger med dette frem en vurdering av nylige markeds- og kostnadsmessige endringer i sektorene, som kan ha betydning for hvor stort tilhørende fond burde være.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5.

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet slutter seg til vurderingene og konklusjonene i saksinnstillingen angående størrelse for de sektorvise fondene.

Vurdering av målsatt størrelse på Omsetningsrådets ulike fond

Behovet for vurdering av fondenes størrelse

Landbruksdirektoratet har ved tidligere anledninger gjort vurderinger av størrelsen på de ulike fondene. Sist dette ble behandlet i rådet var 20. oktober 2015, etter at rådet tidligere samme år hadde ønsket seg en drøfting av prinsippene rundt fastsetting av omsetningsavgift og størrelse på de ulike fondene.

I 2015-gjennomgangen ble det lagt til grunn at fondene skal være tilstrekkelige til å håndtere ordinære svingninger og finansiere nødvendige tiltak, uten å bygges opp utover det som er hensiktsmessig. Vurderingene tok utgangspunkt i forskjeller mellom sektorene, herunder risiko og behov for markedsregulering, og resulterte i en anbefalt størrelse for hvert fond.

I vurderingen av omsetningsavgift for 2026 for egg, kjøtt og fjørfekjøtt, sak 105/25 i rådsmøte 20. desember 2025, påpekte Landbruksdirektoratet at det har gått lang tid siden forrige vurdering av fondsstørrelsene, og at det derfor er på tide med en ny gjennomgang.

Særskilt om oppbygging av fondet for kjøtt

Vurderingen av fondsstørrelsene i 2015 ga en anbefaling for kjøttfondet på 250 mill. kroner. Grunnet usikkerhet knyttet til svingninger i behovet for innlegg på reguleringslager, med tilhørende utlån fra fondet, så man ikke grunn til å tilrå noe annet nivå enn det som var gjeldende på det tidspunktet.

En ny målsatt størrelse på fondet for kjøtt ble vedtatt av rådet i møte 6. november 2023. Landbruksdirektoratet hadde da innhentet ekstern kompetanse for å vurdere finansieringen av markedsreguleringen og dennes påvirkning på Nortura, samt en juridisk vurdering av trekkrettighet som finansieringskilde for markedsreguleringen. Vurderingene ble gjort i en periode med høyt reguleringslager og utstrakt behov for tilleggsfinansiering gjennom trekkrettigheten.

Behandlingen i møtet 6. november økte den målsatte størrelsen for kjøttfondet til 500 mill. kroner. Det ble også vedtatt at parallelt med at fondets størrelse økes skal bruken av trekkrettigheten tas ned. Når fondet har nådd sin målsatte størrelse på 500 mill. kroner kan fondsreserven suppleres med en trekkrettighet i Norturas navn på inntil 100 mill. kroner, og inngåelse av en avtale med en slik ramme kan gjøres uten særskilt vedtak i Omsetningsrådet.

Trekkfasiliteten var i bruk gjennom hele 2023 og 2024, og frem til mars 2025. Ved utløpet av 2024 var fondsreserven på 407 mill. kroner, og ved utløpet av 2025 på 480 mill. kroner.

Møtebehandlingen 6. november 2023 vedtok også evaluering av målsatt størrelse hvert femte år. Kjøttfondets størrelse vurderes derfor ikke nærmere i denne omgang.

Størrelse på fondene

Etter Omsetningsloven § 11 går omsetningsavgiften inn på sektorvis fond for henholdsvis kjøtt, egg, fjørfekjøtt, hagebruk, melk og korn. Midlene kan kun brukes til tiltak innen samme sektor. Hver sektor har sin egen bankkonto i DNB, og ubenyttede midler gir renteinntekter som tilfaller fondet. Innskuddsrenten er lik for alle kontoene, og er for tiden 3,9 %.

Fondene må til enhver tid ha nok midler til å betale ut løpende forpliktelser. Regelverket tillater kun utbetaling fra fondet dersom det er ledige midler. Utbetalinger til administrasjonskostnader, opplysningsvirksomhet og faglige tiltak fordeles jevnt utover året. Budsjettene for disse kostnadene indeksjusteres normalt sett hvert år, men utover det er kostnadsnivået stabilt. Behovet for markedsreguleringstiltak kan derimot svinge fra år til år, og det varierer fra sektor til sektor hvor store disse svingningene kan være. I tillegg vil verdien av reguleringsvaren spille inn på behovet for buffer i fondet. Som eksempel har kjøtt, en høyere pris per kilo enn for eksempel korn. Dette gjør at prislappen for markedsreguleringen raskt øker når behovet for avsetningstiltak melder seg.

Omsetningsavgift for det kommende året vurderes av Omsetningsrådet i desember for sektorene kjøtt, egg, fjørfekjøtt og melk. Etter loven kan avgiften settes for inntil ett år av gangen, og det er da praktisk å vurdere den samtidig som budsjettene for det kommende året vedtas. I junimøtet gjør man en midtevaluering av avgiftene og gjør justeringer dersom markedsforholdene i resten av året ser ut til å kreve det. Omsetningsavgiften på korn settes for kornåret, som går fra 1. juli til 30. juni. I juni behandles maksimalavgiften for kornåret, og i august, når første avlingsprognose for kommende sesong foreligger, fastsettes endelig avgift for året.

Ved behov kan omsetningsavgiften på alle sektorer endres utenom de planlagte vurderingene, og det er flere eksempler på at dette har funnet sted. Hensikten kan være å tilpasse inntektene til forventede kostnader eller å gi et markedssignal til produsentene. Overordnet er det ønskelig med forutsigbarhet, og at avgiften derfor ikke endres oftere enn nødvendig. På hagebruk tildeles midler over jordbruksavtalen, og det er ingen innkreving av omsetningsavgift.

I det videre vil hver av sektorene gjennomgås, og eventuelle endringer i markedet som kan være av betydning for fondets kostnader eller inntekter belyses.

Egg

Ved vurderingen i 2015 ble det vist til at man på daværende tidspunkt hadde en målsatt størrelse på eggfondet på 30 mill. kroner. Denne målsetningen hadde blitt satt i 2010, og ville i 2015 tilsvart 5 måneders påløpte kostnader, om man hadde fordelt årets kostnader jevnt over året. Vurderingen i 2015 var at en noe lavere fondsstørrelse enn hva 30 mill. kroner da utgjorde, burde gi tilstrekkelig sikkerhet. 4-5 måneders kostnadsdekning ble anbefalt som ny målsetning.

Tabellen under viser kostnader i markedsreguleringen for egg samt fondsstørrelse ved utløpet av året for årene 2021–2025. Øvrige kostnader inkluderer opplysningsvirksomhet, faglige tiltak, administrasjonsgodtgjørelse hos markedsregulator og hos Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet, samt driftskostnader for rådet. Merk at tallene er oppgitt i løpende kroner for det enkelte år og er ikke justert for prisvekst. Ifølge SSB har prisveksten fra 2021 til 2025 vært på 18,6 prosent, noe som betyr at en reguleringskostnad på 30 mill. kroner i 2021 ville tilsvare 35,6 mill. kroner i 2025. Med andre ord har reguleringskostnadene på egg i 2021 og 2025 vært så å si like i reelle kroner:

	2021	2022	2023	2024	2025
Markedsreguleringskostnader	29 973	69 006	38 599	31 800	35 320
Øvrige kostnader	28 188	30 937	28 169	30 153	28 783
Sum kostnader	58 162	99 943	66 768	61 953	64 103
Fond 31.12	35 138	16 712	25 479	31 574	33 665
Fondets kostnadsdekning i antall mnd	7,2	2,0	4,6	6,1	6,3

Utbetaling fra fondet til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet skjer fire ganger i året – februar, mai, august og november. Administrasjonskostnader og bevilgning til Stiftelsen Norsk Mat utbetales en gang hvert halvår. Av avsetningstiltak er bildet noe nyansert. Kompensasjon for skillevirksomhet utbetales etterskuddsvis for to måneder av gangen, mens reguleringslagring av egg og eggprodukter utbetales i etterkant av mottatt regnskap for henholdsvis første og andre halvår. I tidsperioden vi her ser på har det også blitt utbetalt midler til tiltaket midlertidig opphold i eggproduksjonen, samt bruk av egg til dyrefôr. Førstnevnte tiltak ble utbetalt ettersom produsenter ble påmeldt ordningen, og sistnevnte i forbindelse med de halvårlige reguleringsregnskapene.

Målsetningen om 4-5 måneders kostnadsdekning ville for 2022 tilsvare en fondsstørrelse på om lag 25 mill. kroner. Dette var et år hvor det påløp store kostnader til produksjons- og markedsregulerende tiltak for å holde markedet i balanse. Overproduksjonen var av en slik størrelse og varighet at midlertidig opphold i eggproduksjon ble lansert som et nytt regulerings tiltak. Dette ble brukt fra slutten av 2022, gjennom hele 2023 og inn i starten av 2024. Fondets likviditet var anstrengt både i 2022 og 2023, og utbetalinger til administrasjonskostnader til markedsregulator måtte holdes igjen i påvente av full oversikt over størrelsen på reguleringskostnadene.

Over flere år har man sett en økning i mengden egg som blir direktesolgt. Direktesalget økte under pandemien, men salget hadde vært oppadgående også før den tid. I 2013 var direktesalget på 5 945 tonn mens det i 2018 var på 7 709 tonn, en økning på nesten 30 prosent fra 2013. I 2018 ble det levert 63 519 tonn egg til eggpakkeriene, og direktesalget stod dermed for 11 prosent av totalen. Tall for direktesalg i 2025 nærmer seg endelige, men det gjenstår fortsatt noen foretak som ikke har rapportert inn for fjoråret. Volumet er per august 2026 oppe i 11 296 tonn. Dette utgjør 15 prosent av totalen for 2025.

Det at en større andel av eggsalget kommer fra direktesalg har noe å si for når inntekten fra omsetningsavgiften kommer inn til fondet. Direktesalget rapporteres inn til Landbruksdirektoratet året etter at salget fant sted, og faktureres produsenten etter dette. Med andre ord er det regnskapsmessig ett års forsinkelse i inngangen av omsetningsavgift på direktesolgte egg. Hvis satsen for omsetningsavgift økes for å hente inn midler til økte reguleringskostnader vil det med andre ord ta tid før endringen gir økt inntekt fra de direktesolgte eggene.

Fjorfe kjøtt

Markedsordningene på fjorfe omfatter kun faglige tiltak og opplysningstiltak, og det gjennomføres ikke avsetnings- eller produksjonsregulerende tiltak. Utbetaling av vedtatte bevilgninger skjer kvartalsvis på samme vis som beskrevet for egg. Kostnadene til fondet er derfor relativt stabile og forutsigbare.

Tabellen under viser fondets kostnader i årene 2021–2025, samt fondets størrelse ved årsslutt. Øvrige kostnader inkluderer hovedsakelig administrasjonskostnader til sekretariatet og driftskostnader for rådet. Merk at tallene ikke er indeksjustert og at inflasjonen i perioden har vært på 18,6 prosent:

	2021	2022	2023	2024	2025
Opplysningsvirksomhet	14 479	16 160	17 666	18 619	17 661
Faglige tiltak fjørfehuset NMBU	2 216	2 216	2 216	2 216	
Faglige tiltak øvrig	9 793	9 420	9 882	10 406	10 749
Øvrige kostnader	983	580	589	625	650
Sum kostnader	27 471	28 377	30 353	31 866	29 060
Fond 31.12	20 640	24 357	32 981	35 652	39 708
Fondets kostnadsdekning i antall mnd	9,0	10,3	13,0	13,4	16,4

Fjørfefondet og eggfondet har over flere år bidratt med midler til byggingen av Fjørfehuset hos NMBU. Sammenliknet med eggfondet, har disse midlene utgjort en andelsmessig større del av fjørfefondets totale kostnader. Siste utbetaling til dette faglige tiltaket fant sted i 2024.

Fondets størrelse ved utløpet av 2025 var bortimot 40 mill. kroner, noe som tilsvarer mer enn 16 måneders gjennomsnittlig kostnadsdekning. Ved gjennomgangen i 2015 ble det vist til at ønsket størrelse fra bransjen på det tidspunktet var 20 mill. kroner, grunnet behov for aktivitet knyttet til dyrevelferd og resistensproblematikk. Direktoratet mente da at en fondsstørrelse på 4-5 måneders kostnadsdekning ville være tilstrekkelig, noe som var litt høyere enn anbefalingen fra 2010 på 3 måneders dekning.

Innen fjørfesektoren foregår det et omfattende beredskapsarbeid, hovedsakelig knyttet til trusselen fra fugleinfluensa og Newcastle-syke. Omsetningsrådet har siden budsjettbehandlingen for 2008 bevilget 1,4 mill. kroner årlig, likt fordelt mellom eggfondet og fjørfefondet, som en beredskapspott til forebyggende tiltak i tilfelle en akutt sykdomssituasjon. Dette beløpet har ikke blitt indeksjustert siden 2008.

Hagebruk

Midler til markedsregulering innen frukt- og grøntsektoren bevilges over jordbruksavtalen. Bevilgningen dekker faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og avsetningstiltak. Fra 2024 har bevilgningen blitt supplert av 1,5 mill. kroner til opplysningsvirksomhet på honning. Midlene fra jordbruksavtalen blir overført til fondet i sin helhet i januar. Dette er for at de kan stå på rentebærende konto så lenge som mulig.

Utbetalingene fra fondet til opplysningsvirksomhet og faglige tiltak skjer to ganger per år. Den største utbetaling til avsetningstiltak innen epler skjer i desember. De siste årene har mindre kvantum blitt regulert ut av konsummarkedet også etter 1. desember. Det har dermed blitt utbetalt noe fra fondet også i perioden januar til april.

Tabellen under viser kostnadene fra grøntfondet i årene 2021–2025, samt fondsstørrelse ved utløpet av året og fondets gjennomsnittlige kostnadsdekning (tall i 1000 kr). Tallene er ikke indeksjusterte:

	2021	2022	2023	2024	2025
Markedsreguleringskostnader	4 837	1 649	5 096	2 781	3 877
Øvrige kostnader	28 809	29 117	31 265	35 997	37 934
Sum kostnader	33 646	30 766	36 361	38 778	41 811
Fond 31.12	9 296	10 058	20 366	23 436	25 660
Fondets kostnadsdekning i antall mnd	3,3	3,9	6,7	7,3	7,4

Fondsstørrelsen ved utløpet av 2023 var hele 10 mill. kroner høyere enn utløpet av foregående år. Dette skyldes økt inntekt fra 31,4 mill. i bevilgning i 2022 til 45,9 mill. kroner i bevilgning i 2023.

Midlene som bevilges over jordbruksavtalen er øremerket til ulike formål, og brukes i stor grad opp hvert år. Renteinntekt er hovedgrunnen til at fondet har økt noe de siste par årene.

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) administrerer avsetningstiltakene knyttet til grøntfondet, som består av reguleringslagring av epler, prisnedskrivning av epler til industri og omdisponering av matpotet. Sist det ble gjennomført avsetningstiltak på potet var i 2015. Kostnaden for dette tiltaket var da på 10,2 mill. kroner, som indeksjustert ville bety en kostnad på rundt 14,5 mill. kroner i dag. Behovet for regulering i 2015 var egentlig på 7 500 tonn, men tiltaket ble begrenset til 4 700 tonn grunnet manglende midler på fondet. Før den tid måtte man tilbake til 2009 for å finne forrige år med avsetningstiltak på potet. Den gangen ble det regulert 7 000 tonn til en kostnad på vel 15 mill. kroner i 2009-verdi, tilsvarende omtrent 24 mill. kroner i dag.

Med andre ord har det historisk gått noen år mellom hver gang behovet for regulering på potet oppstår, men når det inntreffer påløper det store kostnader. GPS jobber aktivt for å få god avsetning på potet i markedet, og mye godt arbeid legges ned for at reguleringstiltaket skal benyttes så sjeldent som det gjør. Bransjen har likevel et ønske om å ha en stor nok buffer i fondet til å kunne håndtere denne kostnaden om den skulle oppstå.

Markedsmessig har det skjedd endringer innenfor både potet og eple de seneste årene. Potet gikk fra å ha kronetoll til å få prosenttoll i 2024, og dette har bidratt til økt produksjon og optimisme innenfor norsk potetdyrking. Norske epler har oppnådd gode avlinger i flere sesonger, og det skjer mange aktiviteter innenfor næringen, i form av både nyplanting og re-planting på gamle felt. Det er forventet at begge produksjonene kommer til å ha økt varetilførsel i årene som kommer. Forbedret lagringsteknologi har også gjort det mulig å selge epler av god kvalitet i «utvidet sesong», dvs. etter 1. desember. Signaler fra dagligvarekjedene tyder på at volumet som vil bli solgt etter 1. desember vil øke fremover.

Melk

Ved vurderingen av fondsstørrelsene i 2015 var gjeldende anbefaling for melkefondet på kun 2 måneders gjennomsnittlig kostnadsdekning. Denne anbefalingen stod fra budsjettbehandlingen for 2006, hvor det ble pekt på at eventuelle problemer med likviditeten i fondet ble Tines risiko i form av tilbakeholdelse av a konto-utbetalinger. Fondets størrelse hadde i de fleste årene som fulgte etter 2006 likevel vært større enn dette. I 2015 ble det argumentert for at usikkerheten med utgifter knyttet til kvoteordningen samt usikkerheten knyttet til markeds- og prognoseforhold ga behov for et fond på 3-4 måneders kostnadsdekning, tilsvarende ca. 50 mill. kroner i 2015.

Tabellen under viser kostnadene fra melkefondet i årene 2021–2025 (tall i 1000 kr). Tallene er ikke indeksjusterte:

	2021	2022	2023	2024	2025
Markedsreguleringskostnader	100 360	75 428	83 130	85 605	98 968
Overført til kvoteordningen	147	337	56	854	10 849
Øvrige kostnader	74 921	64 859	66 998	69 984	75 591
Sum kostnader	175 429	140 623	150 184	156 443	185 407
Fond 31.12	124 047	91 627	68 540	52 956	55 199
Fondets kostnadsdekning i antall mnd	8,5	7,8	5,5	4,1	3,6

I behandlingen av omsetningsavgift på ku- og geitemelk i 2026 (sak 106/25, 8. desember 2025) ble den målsatte størrelsen på 50 mill. kroner fra 2015 indeksjustert til å tilsvare 69 mill. kroner i 2025-tall. Med kostnadsnivået i 2025 tilsvarte denne målsetningen 4,5 måneders gjennomsnittlig kostnadsdekning.

Både administrasjon av kvoteordningen og netto kostnader knyttet til kjøp og salg av melkekvote dekkes av fondet for melk. Fakturering av kvoter som er solgt ut fra staten finner normalt sted i oktober, og dette føres som en inntekt til fondet. Det har ikke vært mulig å kjøpe kvote fra staten siden 2022. Det er først mot slutten av kalenderåret at man har en endelig oversikt over netto kostnad for ordningen det året. Betaling for kvotene som er solgt til staten skjer rundt midten av januar påfølgende år.

A konto utbetalinger til opplysningsvirksomhet og faglige tiltak følger også på melk halvårslige eller kvartalsmessige intervaller, men utbetalingene til markedsregulering skiller seg fra øvrige sektorer. På melk fordeles de budsjetterte kostnadene til markedsregulering jevnt utover året og utbetales a konto omtrent i midten av hver måned. Dersom forventningene endrer seg ved vurdering av omsetningsavgiften i juni, endres også utbetalingsplanen.

En andel av melkefondets inntekter kommer fra overproduksjonsavgiften, og størrelsen på denne inntekten varierer fra år til år med både nivået på avgiften og forholdstallet. Overproduksjonsavgiften utløses når melkeprodusentene overskrider den årlige produksjonskvoten, og kreves derfor inn når året nærmer seg slutten, normalt i november og desember. På grunn av forsinkelse fra innkreving via avregning hos Landbruksdirektoratet og videre til overføring til melkefondet, kommer denne inntekten inn i fondet i perioden januar til mars påfølgende år.

Tabellen under viser inntektene til melkefondet i perioden 2021–2025, og hvilken andel av totale inntekter som stammer fra overproduksjonsavgiften. Tall i 1000 kr, ikke indeksjusterte:

	2021	2022	2023	2024	2025
Omsetningsavgift	147 679	50 946	98 434	140 212	163 753
Overproduksjonsavgift	40 314	56 884	27 445	-423	21 937
Renteinntekt	289	372	1 218	1 070	1 961
SUM	188 283	108 203	127 098	140 859	187 651
Overproduksjonsavgiftens andel av total	21 %	53 %	22 %	0 %	12 %

I 2024 ble det ikke krevd inn overproduksjonsavgift på kumelk, kun på geitemelk, og med noen korrigeringer fra 2023 gjorde det at denne inntektsposten i sum endte i et negativt beløp for 2024.

Den regnskapsmessige fondsstørrelsen per 31.12 periodiserer inntekten for overproduksjonsavgiften inn i det aktuelle regnskapsåret, men saldo på bankkontoen ved årsskiftet er som regel betraktelig lavere. Jo større andel av fondets inntekter som kommer fra overproduksjonsavgiften, jo større press er likviditeten i fondet under mot slutten av kalenderåret. Samtidig er det en krevende øvelse å prognostisere overproduksjonsavgiften over et år i forkant av innbetaling.

Når omsetningsavgiften for kommende år skal behandles i rådets desembermøte, innstiller Landbruksdirektoratet normalt på et avgiftsnivå som gir likviditet i fondet gjennom hele året. Det samme gjelder ved midtevalueringen i junimøtet. Et unntak til dette ble, etter en faglig vurdering, gjort i juni 2026.

Forventet inntekt fra prisgevinst på reguleringslager for 2026 ble kraftig redusert grunnet reduksjon i PGE fra 1. juli 2026. Samtidig ble inntekt fra overproduksjonsavgiften estimert å øke med 25 mill. kroner, som et resultat av den betydelige reduksjon i forholdstallet på kumelk fra 2025 til 2026. Omsetningsavgiften ble vedtatt økt fra 10 til 12 øre per liter fra 1. juli 2026. Direktoratets beregninger viste at avgiften måtte bli satt til hele 18 øre i 2. halvår 2026 for at fondet skulle være likvid i desember måned. Konsekvensen av dette ville vært at regnskapsmessig saldo ved årsskiftet ville blitt bortimot 60 mill. kroner mer enn hva som ble

vurdert som tilstrekkelig i forkant av året. Direktoratet innstilte derfor på en avgift på kun 12 øre per liter.

Resultatet av dette er at fondets likviditet er forventet å være knapp i slutten av 2026. Markedsregulators ønske har vært å løse likviditetsutfordringen med å holde tilbake a konto-utbetalinger til dem selv heller enn å øke avgiften gjennom høsten. Når overproduksjonsavgiften kommer inn i starten av 2027 vil regnskapsmessig saldo per 31.12 likevel lande på et ønsket nivå.

Korn

Behovet for midler til avsetningstiltak i kornsektoren varierer betydelig fra år til år med størrelsen, sammensetningen og kvaliteten på avlingen. Omsetningsavgiften fastsettes i midten av august på bakgrunn av Felleskjøpet Agris prognoser for kornåret, og denne er på det tidspunktet høyst usikker. Rundt 70 prosent av avgiften kommer inn i løpet av høsten, altså i andre del av kalenderåret. Det gir derfor mindre mening å gjøre en halvårsvurdering av avgiften innenfor sektor korn, da det vil gi begrenset effekt på inntektene i resterende del av kornåret. Bransjen har også ønsket at avgiften som er knyttet til én avling ikke skal differensieres gjennom året.

Som for øvrige sektorer betales midler til opplysningsvirksomhet og faglige tiltak jevnt fordelt på kvartalsvise eller halvårlige utbetalinger. Midler til markedsregulering utbetales etter anmodning om a konto-utbetalinger. Omdisponering fra matkorn til fôr kommer gjerne for utbetaling etter årsskiftet, det vil si i regnskapsåret etter avlingen høstes inn. Overlagring utbetales tidligst mot slutten av kornåret, eventuelt i første halvår av neste kornår.

For å sette avgiften for kommende kornår, estimerer Felleskjøpet Agri hva fondets størrelse er per 1. juli. Kombinert med avlingsprognosen, prognoserte kostnader til administrasjon, opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og markedsreguleringstiltak, utledes det hvilken avgift som trengs for å dekke forventede kostnader i kommende kornår.

Tabellen under viser kostnadene til kornfondet i årene 2021–2022, samt fondsstørrelse ved utløpet av det aktuelle året. Tallene er ikke indeksjustert (tall i 1000 kr):

	2021	2022	2023	2024	2025
Markedsreguleringskostnader	24 706	2 652	46 466	0	21 091
Øvrige kostnader	9 389	10 459	10 583	10 801	15 043
Sum kostnader	34 095	13 110	57 049	10 801	36 134
Fond 31.12	35 585	50 433	22 254	29 311	43 740

Som tabellen viser, kan behovet for markedsreguleringstiltak svinge betraktelig fra ett år til et annet. Øvrige kostnader ligger relativt stabilt, men har hatt en liten økning i 2025. Økningen forklares i hovedsak av «Brødkampanjen», et tiltak innen opplysningsvirksomhet som skal motta midler i perioden 2025-2027.

Omsetningsrådet vedtok høsten 2025 at Graminor skal motta inntil 15 mill. kroner til faglige tiltak innenfor sortsutvikling i perioden 2026-2028. Våren 2026 ble det også vedtatt at silo B ved Stavanger Havneseilo skal opprustes for å kunne brukes til overlagring i en femårsperiode. Også i år hvor det ikke blir aktuelt å overlagre korn vil det påløpe kostnader ved å ha denne kapasiteten tilgjengelig og vedlikeholdt. Disse to vedtakene utgjør forpliktelser som vil påløpe fondet de nærmeste årene uavhengig av hvor omfattende behovet for markedsregulering for øvrig vil bli i perioden.

Fondets størrelse ved utløpet av kalenderåret 2025 var bortimot 44 mill. kroner, noe som kan ansees som høyt. På dette tidspunktet var det krevd inn avgift høsten 2025 for å dekke

ekstraordinært tiltak for avsetning av bygg, et tiltak som bare delvis ble regnskapsført i 2025. Siden størsteparten av omsetningsavgiften kreves inn på høsten mens tiltakene som er knyttet til den aktuelle avlingen kommer til utbetaling i påfølgende kalenderår, gir det et misvisende bilde å se på fondets størrelse ved utløpet av kalenderåret. For vurdering av fondets buffer må man beregne fondets størrelse ved inngangen til nytt kornår 1. juli.

I behandlingen av omsetningsavgift for kornåret 2008/2009 (AU 19.08.2008 sak 2) la markedsregulator til grunn at fondsstørrelsen skulle reduseres fra 30 mill. kroner ved inngangen til kornåret til 25 mill. kroner ved utløpet av kornåret. Denne målsetningen har stått så å si urørt siden. I vurderingen i 2015 ble det sagt om korn at siden bransjen ikke ønsker at avgiften knyttet til én avling differensierer gjennom året bør fondet for korn ha en noe større buffer enn de andre fondene. Tilråningen var at fondet burde «... ligge i størrelsesorden 20 mill. kroner».

I forslag til omsetningsavgift for 2026/2027 (OR 20.08.2026 sak 60/26) la Felleskjøpet Agri til grunn at målsatt fondsstørrelse bør økes til 50 mill. kroner innen utløpet av kornåret 2027/2028.. Begrunnelsen for dette var at målsetningen om 25 mill. kroner i fondsstørrelse ikke hadde blitt indeksjustert siden 2008, samt at kostnaden ved omdisponering av mathvete til fôr har økt grunnet økt prisdifferanse mellom mat- og fôrhvete. I tillegg nevnes det at stimulering til økt norsk kornproduksjon vil kunne gi behov for mer bruk av reguleringstiltak.

Landbruksdirektoratets vurdering

Omsetningsloven § 5 første ledd sier at rådet legger til rette for det tilfanget av avgift som trengs for å utføre tiltak som bør settes i verk i markedsreguleringen.

På generelt grunnlag er det ønskelig at fondene ikke er større enn behovet, da penger i fond er kapital som kunne fått annen anvendelse hos produsent. Fondene utgjør likevel en viktig økonomisk beredskap og gir handlingsrom til å håndtere uforutsette hendelser uten at svingningene i avgiften må bli for store. Omsetningsrådets fond står dessuten på rentebærende konto, og midlene gir risikofri avkastning. Samtidig mener direktoratet at kostnadene det enkelte avgiftsåret i stor grad bør dekkes av de produsentene som har behov for eller nytte av tiltakene som gjennomføres.

En anbefaling om et gitt antall måneders kostnadsdekning innebærer en målsatt fondsstørrelse som beveger seg i takt med de kostnader som er forventet å påløpe det gitte året. Det er markedsregulators rolle å levere prognoser for å ikke risikere at fondene i perioder får for lite likvide midler.

Det er i hovedsak også markedsregulator som får utbetalt midler fra fondene. Regelverket gir kun adgang til å betale ut midler når det er penger på fondet. Dette innebærer at det er markedsregulator som bærer risikoen med for lave fond. Markedsregulators anbefaling bør derfor veie tungt ved fastsettelsen av avgiften. Etter direktoratets oppfatning er det nyttig å ha en generell veiledende fondsstørrelse, men målsatt fond ved utløpet av kommende avgiftsperiode bør fortsatt være et punkt som vurderes årlig ved budsjettbehandlingene.

Om de enkelte sektorer

Egg

Dagens anbefalte nivå er 4-5 måneders kostnadsdekning, som 2025 tilsvarte rundt 24 mill. kroner. Fondsstørrelsen ved utløpet av 2025 var på 33,7 mill. kroner, som tilsvarte drøye 6 måneders kostnadsdekning dette året.

Majoriteten av eggssalget skjer fortsatt gjennom eggpakkerier, men det har vært en dreining mot en større andel direktesalg. Forsinkelsen man har i innkrevingen av avgift på dette volumet teller i favør av en noe høyere anbefaling enn i 2015.

Direktoratet mener at en fondsstørrelse tilsvarende 5-6 måneders gjennomsnittlig kostnadsdekning bør gi tilstrekkelig sikkerhet.

Fjørfekjøtt

Ettersom det ikke gis midler til avsetningstiltak, er utgiftene til fondet relativt stabile og forutsigbare. Bransjen jobber målrettet med beredskapsarbeid innenfor dyrehelse, et arbeid som har vært prioritert over tid.

Anbefalingen fra 2015 var en fondsstørrelse tilsvarende 4-5 måneders kostnadsdekning. Direktoratet ser ikke grunn til å tilrå noe annet nivå i dag, noe som betyr at fondets størrelse kan reduseres en del fra dagens nivå.

Hagebruk

Inntektene på frukt- og grønt ligger utenfor Omsetningsrådets myndighetsområde, og således kan man si at det gir mindre mening å ha en målsetning for fondets størrelse. Dette var også konklusjonen i gjennomgangen i 2015.

Styrkingen av fondet i 2023 kom som et resultat av GPS sitt arbeid. Usikkerhet knyttet til behovet for reguleringstiltak på potet gjør det mindre aktuelt å si noe om hvor mange måneders kostnadsdekning fondet burde ha. Hvilket volum det vil være behov for å regulere neste gang situasjonen inntreffer kan man bare gjette seg til. Både potetmarkedet og eplemarkedet er forventet å øke i volum.

Landbruksdirektoratet mener nåværende størrelse på om lag 26 mill. kroner kan vise seg å være noe lavt. For å sikre god nok beredskap for potetregulering med et større markedsvolum kunne fondet med fordel ha vært nærmere 30 mill. kroner.

Melk

2026 er et eksempel på et år hvor overproduksjonsavgiften er høy, men fondets likviditet lav mot slutten av kalenderåret. Likevel ligger regnskapsmessig saldo ved årsskiftet an til å havne nært ønsket nivå. Om man hadde økt omsetningsavgiften kraftig for å unngå lav fondsstørrelse mot slutten av året, ville resultatet blitt en unødvendig høy regnskapsmessig saldo ved årsskiftet, som igjen vill vært grunn til å senke omsetningsavgiften påfølgende år. Markedsregulators innstilling er at det er ønskelig å unngå for store svingninger i avgiften, og Landbruksdirektoratet ser også at dette er hensiktsmessig.

Kvoteordningen er en usikkerhetsfaktor når det gjelder kostnader for melkefondet, og dette taler i favør av et noe høyere fond. Det samme gjør usikkerheten knyttet til prognoser for melketilførsler og markedsf forhold.

Indeksjusteringen i desembermøtet 2025 justerte målsatt størrelse for melkefondet fra 50 mill. kroner (3-4 måneders kostnadsdekning) til 69 mill. kroner i 2025-verdi. Med kostnadsnivået fra 2025 lagt til grunn tilsvarer 69 mill. kroner 4-5 måneders gjennomsnittlig kostnadsdekning. Landbruksdirektoratet anbefaler at dette nivået videreføres.

Korn

Fordi behovet for avsetningstiltak svinger betraktelig mellom år gir det mindre mening enn for de andre produksjonene å ha en anbefaling om et gitt antall måneders kostnadsdekning på korn. Anbefalingen fra 2015 var at fondet for korn burde ligge i størrelsesordenen 20 mill. kroner.

I møte 20. august 2026, sak 60/26, har Omsetningsrådet fastsatt en omsetningsavgift for kornåret 2026/2027 som tar høyde for en oppbygging av fondet til 50 mill. kroner. Som nevnt har det blitt iverksatt tiltak de siste årene som innebærer betydelige kostnader for kornfondet i en periode fremover, uavhengig av størrelsen på kornavlingen og behovet for markedsregulering i den samme perioden. Dette taler også for et noe høyere fond.

Landbruksdirektoratets innstilling er at det er positivt at Felleskjøpet har tatt til orde for en oppbygging av fondet, og har ingen innvendinger mot den fondsstørrelsen de tar sikte på jf. sak 60/26.

Foreløpig